

Prof. dr. Dirk Lips

Altijd op zoek naar consensus

Waar te beginnen bij het schrijven van een verhaal over de denkbeelden en uitspraken van prof. dr. Dirk Lips, theoloog, ethicus, gespecialiseerd in bio-ethiek? Wanneer je zijn naam googlet kost het je vervolgens geen enkele moeite om een boek over hem te schrijven. In het dagelijks leven is hij algemeen directeur van de Congregatie Zusters Onze Lieve-Vrouw van 7 Weeën te Ruiselede waar hij leiding geeft aan maar liefst 850 medewerkers, daarnaast vervult hij een waslijst van nevenfuncties die er niet om liegt. Uit zijn biografie komt zijn verbondenheid met veehouderij en dierenwelzijn duidelijk naar voren. Tijdens het gesprek dat Wim Verhagen en ondergetekende met hem voerden, kwamen echter niet alleen woorden als diervriendelijke veehouderij, het gedrag van dieren en landbouweethiek veelvuldig ter tafel, ook de woorden respect, verantwoordelijkheidsgevoel, zingeving, religie en levensbeschouwing spelen een grote rol in zijn leven. Verder heeft hij als hobby nog een klein landbouwbedrijf met een handvol runderen.

Jacqueline Manders
PR & Communicatie

Prof. dr. Dirk Lips

Geboren op 7 januari 1967 te St.-Amandsberg (België)

Gehuwd, 4 kinderen

Hij volgde de T.S.O. richting Biotechniek aan de VLIO te Ouderaarde. Haalde een kandidatuur in de wijsbegeerte aan de Katholieke Universiteit Leuven in 1988, een licentie in de godsdienstwetenschappen in 1992 en in de godgeleerdheid in 1994. In 1995 werd hij assistent aan de Katholieke Hogeschool St.-Lieven te Gent en doceert daar Religie, zinging en levensbeschouwing; Landbouwetiek en Ethologie. In 1999 werd hij wetenschappelijk medewerker aan het CABME (Centrum voor Agrarische Bio- en Milieu-Ethiek) van de K.U. Leuven en deed daar zijn doctoraal onderzoek (afgerond in 2004). In 2005 werd hij als docent benoemd aan de K.U. Leuven, waar hij Maatschappelijke Aspecten van de Technologie en Ethiek doceert. In 2001 werd hij lid van de raad van bestuur van DP21, in 2003 lid van de commissie van de Nationale Raad voor Dierenwelzijn, in 2004 voorzitter van de ethische commissie van de Vlaamse Rundveeteelt Vereniging, in 2005 voorzitter van VILT en departementsvoorzitter van de Katholieke Hogeschool Sint Lieven te Sint Niklaas en in 2006 voorzitter van Boeren Op Een Kruispunt. Sinds maart 2009 is hij voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn. In het dagelijks leven vervult hij de functie van algemeen directeur van de Congregatie Zusters Onze Lieve-Vrouw van 7 Weeën te Ruiselede.

Wie is prof. dr. Dirk Lips?

Om te beginnen een aimabele man. We worden hartelijk ontvangen in het klooster van de Congregatie Zusters Onze Lieve-Vrouw van 7 Weeën te Ruiselede, niet ver achter Gent (B). Een oudere zuster serveert op uitermate vriendelijke wijze koffie. Vol bewondering spreekt hij over hun leven in dienst van God. Over hun doorzettingsvermogen, werken tot zij niet meer kunnen, hun projecten en apostolische werken als bejaardenzorg, thuisverpleging, onderwijs, pastoraal werk etc... Na enkele telefoontjes zet hij resoluut zijn telefoon uit en excuuseert hij zich al bij voorbaat voor het feit dat hij maar twee uur tijd voor ons heeft. Na afloop van het gesprek begrijpen we ook waarom. Hij is een druk bezet man. Hij kiest rustig en weloverwogen zijn woorden en uit alles blijkt dat hij heel zorgvuldig met mensen omgaat en zowel 'vriend als andersdenkende' met respect benadert. Naast alle nevenfuncties die wij overgenomen hebben van zijn biografie op de pagina van de Katholieke Universiteit Leuven (waar hij gasthoogleraar is) vinden we digitaal heel veel interessante publicaties en uitspraken met betrekking tot ethiek en veehouderij. Naast alle 'live uitspraken' uit ons interview maken wij daar in dit artikel met zijn goedvinden dankbaar gebruik van. Op basis van hun wetenschappelijke expertise en jarenlange ervaring houden medewerkers van CABME (Centrum voor Agrarische Bio- en Milieu-Ethiek van de K.U. Leuven) regelmatig spreekbeurten bij allerlei gelegenheden omdat zij ten dienste wil-

len staan van de maatschappij en zo ook een vinger aan de pols houden. Vanaf oktober 2011 tot maart 2012 geeft hij daarom verspreid over het land maar liefst 7 lezingen met als onderwerp of raakvlak 'Dierenwelzijn en de ethiek van de veehouderij'. Daarnaast is hij o.a. docent bij Avicenna 'Academie voor Leiderschap' waar hij samen met vertegenwoordigers en topexperts uit de agro business (waaronder bijvoorbeeld oud-minister prof. Cees Veerman) in een tiendaags leiderschapsprogramma les geeft aan directeuren, bestuurders en (top) managers uit de volle breedte van de agro business sector. Dit programma sluit nauw aan bij de uitdagingen en de leiderschapsvraagstukken waar de sector de komende jaren voor staat. Op internet vinden we ook zijn boek dat hij samen schreef met Johan De Tavernier en Stefan Aerts "Dier & Welzijn". Volgens het Centrum voor Wetenschap, Techniek en Ethiek, grondig wetenschappelijk onderbouwd maar toch toegankelijk geschreven voor al wie interesse heeft in de omgang met dieren. Het boek benadert de vele aspecten van de problematische relatie tussen mens en dier. "Culturele verschillen zorgen ervoor dat mensen anders denken over hoe ze met bepaalde dieren of diersoorten kunnen omgaan. Die problematische mens-dierrelatie leidt tot soms vrij emotionele maatschappelijke discussies over diverse vormen van diergebruik en zal op termijn uitmonden in veranderingen op juridisch, economisch en sociaal gebied." Zijn doctoraatsverdediging op 23 juni 2004 heeft de titel: "Op zoek naar een meer dier-vriendelijke veehouderij in de 21ste eeuw.

Aanzet tot het ontwikkelen van win-winsituaties voor dier en veehouder." Hier lezen we al meteen zijn grote voorkeur voor het op zoek gaan naar en bereiken van een consensus. In de betreffende samenvatting staat: "Een overzicht van de geschiedenis van de veehouderij in Vlaanderen maakt duidelijk dat er een afnemende individuele keuzemogelijkheid is voor veehouders. Door de marktdruk werden zij verplicht om zo productief mogelijk steeds meer dieren te gaan houden wat afnemende aandacht voor het individuele dier tot gevolg had. De mens kwam steeds verder af te staan van landbouwhuisdieren en er ontstonden nieuwe stromingen in het denken over mens-dierrelaties die argumenteerden dat het houden van dieren in intensieve veehouderijssystemen dier- en daardoor ook wenswaardig is. Op zijn beurt had dit weer een verhoging van de normen voor menselijke omgang met dieren tot gevolg." De consensus waarnaar hij op zoek is in zijn volgende alinea vinden wij als een rode draad terug in zijn aanpak. "Verbeteringen voor het welzijn van de landbouwhuisdieren kunnen er komen door duidelijk te maken dat de verantwoordelijkheid hiervoor zowel bij de consument (ook de vegetariërs) als bij de producent ligt, door een wetgeving die oneerlijke communicatie verbiedt, door een subsidiërende tussenkomst van de overheid én door het ontwikkelen van win-winsituaties voor dier en veehouder. Al deze mogelijkheden hebben een verhoogde kans op realisatie wanneer er een vlotte samenwerking komt tussen de veehouderijsector, de dierenwelzijnsorganisaties en wetenschappers uit deze vakgebieden."

Raad voor Dierenwelzijn

Hij brengt dit voornemen tot samenwerking persoonlijk in praktijk door in april 2005, als supporter van de landbouw, voorzitter te worden van VILT (Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw). "Om een eerlijke en open communicatie te voeren met een breder publiek omdat de landbouwsector de dialoog met de maatschappij nodig zal hebben om te overleven. De kennis over de sector is gedurende de voorbije decennia ook langzaam afgebrokkeld."

Boeren en burgers dichter bij elkaar brengen

Geheel in lijn daarvan wordt hij vervolgens op 6 maart 2009 voorzitter van de Raad voor Dierenwelzijn. Dit overleg- en adviesorgaan is in het leven geroepen door de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en geeft advies aan de Minister van Volksgezondheid of de Dienst Dierenwelzijn. De adviezen handelen over allerhande kwesties in verband met dierenwelzijn aangegeven door de Minister, de Dienst Dierenwelzijn of leden van de Raad voor Dierenwelzijn. De Raad is samengesteld uit vertegenwoordigers van dierenrechtenorganisaties, consumentenverenigingen, landbouworganisaties, dierenartsenverenigingen, dierenhandelaars en dierenfokkers. Maar liefst 5 wetenschappers werden in het verleden aan de Raad toegevoegd en vormen het Bureau van de Raad. Zij zitten werkgroepen voor en rapporteren aan de Raad. Inmiddels zijn twee wetenschappelijk medewerkers aangenomen die de Raad ondersteunen en samen met de desbetreffende coördinator dossiers samenstellen ter voorbereiding van de werkgroepen. Dit behelst literatuurstudie, wetgeving in andere landen en praktische beschouwingen. Per thema dat behandeld wordt, wordt dit rapport door

een werkgroep geëvalueerd en een wetenschappelijk advies opstelt. Dit advies wordt achtereenvolgens ter goedkeuring voorgelegd aan het Bureau en de voltallige Raad en wordt pas daarna aan de Minister gezonden. Dirk Lips zit dus zowel als voorzitter van de Raad als voorzitter van diverse werkgroepen regelmatig aan tafel met bijvoorbeeld afgevaardigden van de Nationale Raad voor Dierenbescherming, de Hoge Raad van de Orde der Dierenartsen, de Boerenbond en niet te vergeten GAIA.

Advies aan de maatschappij

Lips: "We proberen altijd tot een gezamenlijk advies te komen. Worden we het uiteindelijk ondanks alle inspanningen niet eens, dan heeft men het recht om een amendement te schrijven. Dit amendement gaat dan samen met het advies van de Raad naar de Minister. Zonder de procedure te misbruiken of te vertragen kan dit soms toch jaren duren. Alleen ikzelf werk, naast mijn dagelijkse bezigheden, al zo'n 10 tot 15 uren per maand voor de Raad. Een urgent snel advies kan men beter direct aan een specialist vragen. Wanneer men toch een spoedvraag aan ons stelt komen wij wel bijeen en krijgt de aanvrager in plaats van een officieel advies van ons, een verslag van ons gesprek. Gedurende het proces is alles wat besproken wordt geheim zodat leden van de werkgroepen en de Raad zonder gezichtsverlies naar elkaar toe kunnen groeien. Pas als het advies helemaal rond is, en de Minister het ontvangen heeft, wordt het gepubliceerd op onze website. Het staat in begrijpelijke taal opgeschreven. Het is geen wetenschappelijk artikel maar een advies aan de maatschappij. Eens per jaar komen de voorzitters van Raden voor Dierenwelzijn uit Europa samen. Actuele thema's worden besproken en informatie wordt uitgewisseld. De onderlinge communicatie tussen deze 10 lidstaten is amicaal en functioneel omdat

vaak dezelfde issues overal actueel zijn. Al zijn de noordelijke landen vaker bezig met het welzijn van vissen dan wij vanwege hun aquacultuur. Vanwege een actief mailcontact kunnen snel meningen gepeild en informatie uitgewisseld worden. Het komt heel regelmatig voor dat er met onze adviezen niets gedaan wordt. Dan ontbreekt de politieke moed of meerderheid, is tussentijds de Minister vervangen of worden andere prioriteiten gesteld. Dat lijkt frustrerend maar ze kunnen ons nooit verwijten dat ons werk niet degelijk is. Wij zijn altijd trots op onze adviezen. Vooral op de moeilijke dossiers zoals ritueel slachten waarover wij een goed evenwichtig advies hebben gegeven."

"Het welzijn van het dier staat altijd voorop. Dan pas komt ethiek om de hoek kijken."

Ethiek en Welzijn

In het tijdschrift van het Overlegcentrum voor Ethiek 'Ethische Perspectieven' schreef Dirk Lips: "Ethiek heeft te maken met het onderscheid tussen goed en kwaad. Mensen vinden die handelingen ethisch verantwoord waarvan ze denken dat ze goed zijn. De meningen over wat goed of kwaad is, kunnen echter heel erg verschillen. Inzicht in de fundamentele waarop we onze ethische oordelen bouwen (bijvoorbeeld opvoeding, religie/levensovertuiging, de dingen die je meemaakt, invloed van vrienden en van de maatschappij waarin je leeft)

kan ervoor zorgen dat gesprekken mogelijk worden, waardoor we elkaar beter begrijpen en ook beter de andersheid van de andere kunnen aanvaarden en zelfs waarderen. Het is aanvaardbaar te geloven dat de werkelijkheid soms verschillende dimensies heeft."

"Het duurt soms even maar zoals ik eerder al zei het bereiken van een consensus is voor mij heel belangrijk. De scheiding maken tussen ethiek en welzijn is voor veel mensen een groot probleem. Om te beginnen dichtten wij vaak dieren menselijke eigenschappen toe. Het is van het grootst belang dat je dieren bejegend vanuit de soort zelf en niet als mensen. Dat dit niet altijd gebeurt, getuigt het voorbeeld van hondjes met jasjes aan. Ik heb het koud dus mijn hond ook. Zo werkt het niet altijd. Koeien hebben bijvoorbeeld hangende buikspieren dus zij voelen een keizersnede veel minder dan vrouwen die hun buikspieren wel goed voelen en ook meteen na de

bevalling weer nodig hebben. Kalveren drinken en duwen gewoon tegen de kant waar de snede gemaakt is. Koeien slapen na een keizersnede ook gewoon op die snede. Voor hen voelt dit niet anders dan een geholpen natuurlijke bevalling. Dit is een duidelijk voorbeeld van een onderwerp waarbij het welzijnsaspect geen rol speelt maar wel het ethische aspect. Willen wij koeien fokken waarbij de kalveren vaak niet op natuurlijke wijze geboren kunnen worden? Vegetariërs en veganisten vinden het houden van koeien voor steeds meer vlees en melk verwerpelijk. Ik vind dat alleen niet ethisch verantwoord als het welzijn van die koe in het gedrang komt. Natuurlijk is het belangrijk dat wij ons bekommeren om en inleven in dieren, maar wij moeten niet doen alsof het mensen zijn. In praktijk blijkt dat de waarde die wij geven aan mensdierrelaties vaak afhankelijk is van de tijd die wij aan dieren besteden. De tijd die wij aan nutsdierrelaties besteden is steeds minder geworden. Daar zijn we meer en meer controleur geworden van het systeem. In het verleden was de empathie van onze boeren een compenserende factor waar de infrastructuur het liet afweten. Daar staat tegenover dat tegenwoordig in de steeds groter wordende veebedrijven die infrastructuur juist steeds moderner wordt. Dat is voor het dierenwelzijn een goede zaak. Tegenover minder tijd voor het individuele landbouwhuisdier staat dat onze behoeften aan gezelschapsdieren steeds groter is geworden en velen hen meer en meer als mensen gaan behandelen. Voor een landbouwhuisdier hoeft een goede relatie met de mens echter lang niet altijd bepalend te

zijn voor zijn welzijn. Onderlinge hiërarchische verhoudingen tussen dieren zijn voor hen vaak veel belangrijker dan die extra aandacht die hij van zijn baasje krijgt. Het veranderen van groepen kan bijvoorbeeld heel stressvolle rangordegevechten tot gevolg hebben."

Welzijn moet altijd aanvaardbaar zijn

"Bij nertsen is dit heel duidelijk. Groepshuisvesting, een moeder met haar jongen, prima. Mits dit dus binnen de familie blijft. Ik heb de nertsenhouderij uitgebreid bestudeerd en allerlei onderzoekjes gedaan. Ik kon bij een nertsenhouder in de regio gedurende de hele jaarcyclus bij wijze van spreken dag en nacht op de farm terecht en ben tot de conclusie gekomen dat de situatie voor de farmnerts misschien niet helemaal ideaal is maar zeer zeker niet onacceptabel slecht. Zeker niet in vergelijking met andere landbouwhuisdieren. Niemand leeft in een volmaakte wereld. Nertsen in het wild leven ook niet in het paradijs. Zij leiden vaak een weinig idyllisch leven. Zij moeten de hele dag op zoek naar eten en drinken, angst is de meest voorkomende emotie. De meeste tijd van hun bestaan zijn dieren op de vlucht en hun doodstrijd is vaak niet om aan te zien. Veel jongen sterven al bij de geboorte of snel daarna. Wilde nertsen vormen al lang niet meer de norm. Na honderd generaties nertsen op boerderijen zijn farmnertsen geen wilde dieren meer. Zij zijn inmiddels zo gedomesticeerd dat de nertsenhouders bij wijze van spreken moeten oppassen dat ze

straks niet te horen krijgen dat ze ze te tam gemaakt hebben. Zo hebben we dat in feite wel bij honden gedaan. Het is veel belangrijker om goed naar de diersoort en haar welzijn te kijken dan naar het doel waarvoor je de dieren houdt. Wanneer een dier niet zelf tijdrovend op zoek hoeft naar eten blijven er vele uren per dag over. Een nerts in het wild vangt zijn prooi en zal zodra deze opgegeten is direct gaan slapen. Hij is hierop ingesteld en is het gewend om een groot deel van de dag niets te doen en te luieren. Dit in tegenstelling bijvoorbeeld tot grazers. Wanneer je nertsen eten geeft, zijn zij als carnivoren tevreden en gaan zij liggen slapen. Bij grazers is dit heel anders. Dat maakt heel veel uit. Wanneer je bijvoorbeeld een paard in een paardenbox krachtvoer en hooi geeft, heeft hij minder dan een uur nodig om al zijn eten op te nemen

terwijl een paard in de wei daar minstens 10 uur voor nodig heeft. Een paard in een box heeft bij wijze van spreken 9 uur over waarin veel verveling kan ontstaan. Mijn eerste voorwaarde is altijd dat de dieren niet lijden. Verveling is een groot welzijnsprobleem voor landbouwhuisdieren. Nertsen geven niet aan dat zij sterk de behoefte hebben om die gedragingen uit te voeren die nertsen in het wild doen. Zij voelen die prikkels blijkbaar niet. Kooiverrijking is niet altijd kooivergroting. Wanneer ik met voldoende eten en drinken in een lege bunker gezet word, heb ik na verloop van tijd veel meer behoefte aan een tv dan aan een paar extra vierkante meters. Ook voor een nerts zijn extra bezigheden daarom belangrijker dan een nóg grotere kooi. Daarom zijn stapelkooien met platforms en groepshuisvesting, zelfs tot aan de pelstijd, een goede zaak. Ik zou de sector willen adviseren wetenschappers aan te stellen om het welzijn nog verder te verbeteren. Natuurlijk moet het in het systeem passen en moet het betaalbaar blijven maar waarom zou men niet alsmat verder zoeken? De sector moet die eigen verantwoordelijkheid nemen en blijven proberen om het nóg beter te doen. Zo creëer je bovendien een steeds duidelijkere scheiding tussen welzijn en ethiek.

Daar moet dan natuurlijk wel tegenover staan dat de overheid de pelsdierenhouderij ook daadwerkelijk perspectief biedt.

Men kijkt vaak anders aan tegen het houden van dieren voor voedsel, dat we ook vaak niet nodig hebben, dan voor kleding. Mogen wij dieren houden? Ja als hun welzijn goed en aanvaardbaar is en dieren niet hoeven te lijden. Dat is een voorwaarde. Dan hoef je niets te verbieden en kun je de burger individueel vrijlaten waarvoor hij dieren gebruikt. Wil de maatschappij die producten niet, dan selecteert zich dat vanzelf uit. Iedereen mag op allerlei legale manieren proberen een mening te verspreiden om de maatschappij te veranderen. Lukt dat bijvoorbeeld in het geval van wel of niet dragen van echt bont, dan wordt er vanzelf geen bont meer verkocht en is er geen wet voor nodig om dit te verbieden. Blijkbaar is de maatschappij daarvan niet overtuigd en zijn er dus te weinig argumenten.

Fundamenteeler omgaan met de middelen der aarde

“Kijken we naar de katoenarbeiders in Zuid Amerika, die worden nog steeds niet rechtvaardig behandeld. Met misbruik van kinderarbeid in China komt al die kleding hier naar Europa. Uit onderzoek blijkt dat 20% daarvan al in lompen verdwijnt voordat het in de winkel geweest is en nog eens 20% wordt zelfs nóóit gedragen. Mijn persoonlijke mening over bont doet eigenlijk niet ter zake maar ik wil wel graag in een maatschappij leven waar ik persoonlijke keuzes kan en mag maken. Ook al hoeft het ontwerpen van bontkleding puur voor statusdoeleinden voor mij niet, zodat rijke mensen kunnen laten zien hoeveel geld zij hebben, toch moet die keuze voor iedereen vrij blijven. Bontrandjes aan kleding en allerlei bontaccessoires zijn waarschijnlijk goed voor de acceptatie van bont maar ethisch fundamenteel heb ik zelf meer met die volle bontjas die 20 tot 30 jaar mee gaat. Die jas is in verhouding niet alleen goedkoop maar ook veel duurzamer. Zo gaan wij veel fundamenteeler en bescheidener om met de middelen der aarde. Daar past prima in dat nertsen al die overgebleven kippendarmen en vissenvellen opeten en dat de nertsenkassen verwerkt worden tot bio-diesel. Wanneer een miljard Chinezen meer en meer kunnen gaan kopen moeten we steeds zorgvuldiger met onze aarde omgaan. Voor natuurlijke hulpbronnen wordt dit een drama als wij niet beter oppassen.”

Rechten voor dieren?

“Moeilijk! We zullen eindeloos verzanden in de grondslagen van het recht. Die discussies zullen nog heel lang blijven vastlopen omdat bij rechten nu eenmaal ook plichten horen en hoe je het ook wendt of keert, die kunnen dieren niet nakomen. Natuurlijk mogen die discussies gevoerd worden maar het zal nog heel lang duren voor er een algemeen aanvaarde oplossing gevonden wordt. Onze samenleving wordt inderdaad geregeld met behulp van recht. Vaak zijn dat geschonken rechten. Ik vind bijvoorbeeld dat we dieren niet onverdoofd mogen slachten. Wij hebben daar in België ook als Raad voor Dierenwelzijn een rapport over uitgebracht. Ik vind dat we dit op moeten nemen in de wet. We moeten al dit soort afspraken echter wel heel zorgvuldig rubriceren door ze te laten gelden voor bijvoorbeeld alle

zoogdieren of alle vissen etc..De rechten zouden dan wel moeten gelden voor alle leden van die soort. Dan kun je rare dingen tegen komen. We hebben bijvoorbeeld al 4 soorten konijnen: proefdieren, gezelschapsdieren, vleeskonijnen en konijnen speciaal voor bont. Daar is zo nog geen oplossing voor gevonden. Wanneer wij zouden besluiten om wettelijk te regelen geen dieren meer voor bont te houden, zouden al deze dieren dus niet geboren worden. De redenering dat landbouwhuisdieren zoveel lijden dat ze beter niet geboren worden, is zelfs pervers. Geen leven geboren laten worden omdat men het product niet per se nodig denkt te hebben. Is dat dierenwelzijn? Is het doden van dieren een welzijnsprobleem? Zou die koe haar leven zelf kunnen beïnvloeden en zich van te voren goed realiseren dat zij in het slachthuis door haar hoofd geschoten wordt, dan zou dat inderdaad onder moord vallen. Dat zou een zeer ernstig probleem voor de dierenhouderij zijn.

Dood is onrecht als je ervan bewust bent dat je toekomst wordt weggenomen. Dieren hebben echter geen toekomstbewustzijn.

Dit is een belangrijk verschil tussen mensen en dieren. Als rationale wezens hebben mensen inzicht in processen die ons beïnvloeden in ons doen en denken. Dat is een reden om aan te nemen dat we boven die beïnvloeding kunnen staan en een echte persoonlijke vrijheid kunnen uitbouwen door die beïnvloeding te aanvaarden of er tegen in te gaan. Dieren kunnen zich niet bewust worden van die beïnvloeding, mensen wel. Wij zijn natuurlijk verplicht om altijd goed voor de dieren te zorgen, dat moge duidelijk zijn." Op de website van BROK (Beweging voor Recht Op Vrijheid van Keuzen, voor een kritische blik op dierenrechten) wordt Dirk Lips geciteerd uit een interview door hem gegeven aan VILT. Hem werd de vraag gesteld of een ethicus in een democratie zich niet neer moet leggen bij het oordeel van de meerderheid? "Dan moet dat oordeel wel gestoeld zijn op objectieve redenen en argumenten. Er zijn er slechts weinigen die een pelsdierenhouderij al van dichtbij gezien hebben. Mensen hebben bontjassen niet functioneel nodig, kunnen ze trouwens vaak niet betalen en de fortuinlijken die zich wel een exemplaar kunnen aanschaf-

fen, genieten niet altijd een sympathiek imago. Met nog wat bloederige beelden op televisie erbovenop gaan mensen snel meedrijven op slogans zoals die van Urbanus. Wie daarentegen wel weet wat een nertsenfokkerij is, zal toegeven dat deze dieren het zeker niet slechter hebben dan pakweg kippen of konijnen." Lips steekt dus zijn nek uit voor de nertsenboeren. Of dat zijn academische carrière geen schade kan berokkenen? "Wees gerust. Ik heb eerst een half jaar rondgelopen op nertsenfokkerijen en weet dus heel goed waar het over gaat!"

Ethische onderwerpen: duurzaamheid en sociale verantwoordelijkheid

"Zoals ik al eerder in een interview elders gezegd heb, het is niet omdat we bont niet nodig hebben om te kunnen overleven dat we het niet mogen bezitten. Als je die redenering doortrekt voor andere voorwerpen en producten, kunnen we bijna alles in de vuilnisbak kieperen. De vraag die zich opdringt is, of het bezit van bont onrechtmatig of onrechtvaardig is. Wel, volgens mij is het perfect mogelijk om op een rechtvaardige en rechtmatige manier pelzen te bezitten. Een verbod op de pelsdierenhouderij zoals op dit moment speelt in Nederland zorgt er trouwens alleen maar voor dat eventuele problemen op het vlak van dierenwelzijn gewoon geëxporteerd worden naar het buitenland, waar men er helemaal geen vat meer op heeft. En wie absoluut wat wil doen aan het

dierenwelzijn in de veehouderij, en dan zijn we toch weer terug bij welzijn in plaats van bij ethiek, heeft eigenlijk weinig redenen om de nertsen bovenaan op zijn prioriteitenlijstje te plaatsen. Er zijn veehouderijtakken waar de uitdagingen acuter zijn."

Hoe nu verder?

"Ik hoop dat de politiek in de toekomst wijzer omgaat met dit onderwerp. Ik maak ook deel uit van een ethische commissie in samenwerking met de EFBA (European Fur Breeders' Association). Momenteel zijn we nog volop bezig met het scheiden van welzijn en ethiek. Pas daarna komen ethische onderwerpen als duurzaamheid en sociale verantwoordelijkheid, specifiek met betrekking tot de pelsdierenhouderij, inhoudelijk aan bod. In november 2010 ben ik voor het eerst bijeen geweest met mijn collega-commissieleden Janice Swanson uit de USA (interim-voorzitter van de Animal Science Department, hoogleraar en directeur dierenwelzijn, Michigan University), Franck Meijboom (docent en onderzoekscoördinator bij het Ethiek Instituut van de Universiteit van Utrecht) en Herwig Grimm (werkzaam bij het Instituut TTN / landbouw- en dierlijke ethiek uit München, Duitsland). Wij hebben toen besloten maximaal twee jaar de tijd te nemen om een aantal officiële uitspraken over de pelsdierenhouderij/bont en ethiek op papier te zetten. Daar is nu een jaar van om. Zeer waarschijnlijk hoort u dus eind volgend jaar in ieder geval weer van ons."

